
Vergaderjaar 2023-2024

35 531

Wijziging van de Mijnbouwwet (aanpassing van het vergunningsstelsel voor opsporen en winnen van aardwarmte)

L

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 29 april 2024

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat¹ hebben kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat van 19 december 2023 over de stand van zaken omtrent geothermie (aardwarmte).² De leden van de fractie van de BBB hebben naar aanleiding daarvan een aantal vragen en opmerkingen.

Naar aanleiding hiervan is op 6 februari 2024 een brief gestuurd aan de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat.

De staatssecretaris heeft op 25 april 2024 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat,
Karthus

¹ Samenstelling:

Kemperman (BBB), Van Langen-Visbeek (BBB) (*ondervoorzitter*), Panman (BBB), Crone (GroenLinks-PvdA), Kluit (GroenLinks-PvdA) (*voorzitter*), Thijssen (GroenLinks-PvdA), Van Gurp (GroenLinks-PvdA), Vos (GroenLinks-PvdA), Van Ballekom (VVD), Van den Berg (VVD), Petersen (VVD), Bovens (CDA), Prins (CDA), Aerdts (D66), Dittrich (D66), Van Strien (PVV), Visseren-Hamakers (PvdD), Baumgarten (JA21), Van Apeldoorn (SP), Holterhues (CU), Dessing (FVD), Schalk (SGP), Perin-Gopie (Vot), Van Rooijen (50PLUS), Van der Goot (OPNL)

² *Kamerstukken I 2023/24 35531, K.*

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat

Den Haag, 6 februari 2024

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 19 december 2023 over de stand van zaken omtrent geothermie (aardwarmte).³ De leden van de fractie van de BBB hebben naar aanleiding daarvan een aantal vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van BBB

Er zijn een aantal factoren die de versnelling van de bijdrage van geothermie aan de energietransitie mogelijk in de weg zitten. De leden van de BBB-fractie vragen of u enig inzicht kunt geven in de gevolgen van de regelgeving rondom stikstofuitstoot, de aanwezigheid van Natura 2000- en waterwingebieden en de invoering van de Omgevingswet voor de beoogde versnelling.

Wat is de huidige stand van zaken met betrekking tot de pilot in Limburg? Wat doet u om dit te versnellen?

Wat is de huidige stand van zaken met betrekking tot de toepassing van geothermie in de glastuinbouw? Wat doet u om dit te versnellen?

Deze leden vragen of de bijdrage van geothermie aan de energietransitie in de toekomst vooral interessant voor bedrijven of burgers is. Graag ontvangen zij een toelichting.

Is de verwachte bijdrage van geothermie aan de energietransitie nog steeds haalbaar en realistisch? Ook op dit punt ontvangen zij graag een toelichting.

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk 1 maart 2024.

S.M. Kluit

Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat

³ Kamerstukken I 2023/24 35531, K.

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 april 2024

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat over de stand van zaken geothermie. Gedegen beantwoording vroeg om brede afstemming, ook met andere ministeries, en heeft hierdoor meer tijd gekost.

J.A. Vijlbrief

Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat

1

Wat is de huidige stand van zaken met betrekking tot de pilot in Limburg? Wat doet u om dit te versnellen?

Antwoord

De pilot Limburg is bedoeld om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor geothermie in Limburg. Op 19 december 2023 heb ik u geïnformeerd over de stand van zaken geothermie (Kamerstuk 35 531 K) en dat binnen het SCAN-programma gezocht is naar een geschikte locatie. Die werd toen niet gevonden. De eerder beoogde locaties zijn afgefallen, omdat er geen stikstofvergunning afgegeven kon worden. Er is een alternatief gevonden voor een proefboring waarbij de benodigde data-acquisitie kan plaatsvinden op een locatie zonder dat er geboord moet worden. Er moet echter nog aan een aantal randvoorwaarden worden voldaan. Indien dat lukt kan de data-acquisitie in de tweede helft van dit jaar plaatsvinden.

2

Wat is de huidige stand van zaken met betrekking tot de toepassing van geothermie in de glastuinbouw? Wat doet u om dit te versnellen?

Antwoord

Geothermie als warmtebron is op dit moment het meest ontwikkeld in de glastuinbouw. Van de 39 aardwarmte-doublers levert er momenteel maar één warmte direct aan huishoudens. De rest van de doublers levert warmte voor de glastuinbouw.

Ten behoeve van de versnelling en een veilige en verantwoorde uitvoering van geothermieprojecten is op 1 juli 2023 de Mijnbouwwet gewijzigd. Sindsdien geldt een verplichte deelname van EBN aan alle nieuwe geothermie projecten waarmee wordt beoogd de kennisontwikkeling bij geothermie te ondersteunen en tevens meer rendabele projecten mogelijk te maken. Ook blijf ik onderzoek en innovatie financieren ten behoeve van de geothermiesector. Zo loopt het SCAN-programma om kennis te vergaren voor gebieden waar momenteel onvoldoende bekend is over de geschiktheid van de ondergrond om ontwikkeling van geothermie mogelijk te maken. Hiermee wordt een verdere bijdrage aan versnelling geleverd.

De minister van LNV ondersteunt de ontwikkeling van warmtenetten met de Stimuleringsregeling Warmte-instrument Glastuinbouw (SWIG), die in 2024 voor het eerst is opengesteld. Daarnaast draagt de minister van LNV bij aan het project waarmee ondernemerscollectieven in de glastuinbouwclusters met kennis ondersteund worden bij de oriëntatie op en uitwerking van klimaatneutrale opties voor de duurzame energievoorziening op clusterniveau.

3

Deze leden vragen of de bijdrage van geothermie aan de energietransitie in de toekomst vooral interessant voor bedrijven of burgers is. Graag ontvangen zij een toelichting.

Antwoord

Op dit moment zijn er vooral geothermieprojecten in en voor de glastuinbouw. Een deel van deze projecten levert ook warmte aan de gebouwde omgeving. Verdere toename en versnelling van geothermie is belangrijk en noodzakelijk voor de energietransitie van de glastuinbouw en het halen van de CO₂-reductiedoelen uit het convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030. Daarnaast wil ik met het geothermiebeleid vooral de toepassing van geothermie in de gebouwde omgeving bevorderen. Bij het verduurzamen van de invulling van de warmtevraag van woningen is geothermie een belangrijke optie. Mijn ministerie werkt samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om 500.000 nieuwe aansluitingen op een warmtenet te realiseren in de bestaande bouw in 2030. Met het oog op een uitbreiding van warmtenetten zal geothermie als onderdeel van de bronnenmix in de toekomst in toenemende mate ook essentieel zijn voor burgers.

4

Is de verwachte bijdrage van geothermie aan de energietransitie nog steeds haalbaar en

realistisch?

Antwoord

De doelstelling is om in 2030 15 PJ te realiseren. In 2022 produceerde de geothermiesector zo'n 6,8 PJ (bron CBS). Recente cijfers van Geothermie Nederland geven aan dat de geproduceerde warmte uit geothermie in 2023 vrijwel ongewijzigd was ten opzichte van 2022. Daarnaast is in de brief van oktober 2023 aan de Tweede Kamer over de Stand van zaken SDE++ (Kamerstuk 31 239, TK, 383) opgenomen dat er tien aanvragen in 2023 zijn ingediend voor SDE++ voor geothermie. In voorgaande SDE++-rondes zijn er verschillende subsidies toegekend. Hiervan zijn de projecten in de komende periode nog in de realisatiefase. Ook zijn er een aantal grote projecten die in de komende jaren gerealiseerd moeten worden ter vervanging van andere restwarmtebronnen. De twee belangrijkste daarvan zijn geothermie ter vervanging van restwarmte uit de Amercentrale en de Diemencentrale. Indien deze projecten gerealiseerd worden, is de doelstelling daarmee alsnog haalbaar. De komende jaren zullen we samen met de sector vaart moeten blijven maken om de versnelling te realiseren.